

Tlačová správa
Luxemburg 21. júna 2021

Poľnohospodárstvo nie je viac šetrné ku klíme vďaka výdavkom EÚ na poľnohospodárstvo

Podľa osobitnej správy Európskeho dvora audítorov (EDA) financovanie poľnohospodárstva zo strany EÚ určené na opatrenia v oblasti klímy neprispelo k zníženiu emisií skleníkových plynov z poľnohospodárstva. Hoci viac než štvrtina všetkých výdavkov EÚ na poľnohospodárstvo v období 2014 – 2020 – viac než 100 mld. EUR – bolo vyčlenených na opatrenia v oblasti zmeny klímy, emisie skleníkových plynov z poľnohospodárstva od roku 2010 neklesli. Dôvodom je skutočnosť, že väčšina opatrení podporovaných spoločnou poľnohospodárskou politikou (SPP) má nízky potenciál zmierňovať zmenu klímy a SPP nemotivuje k využívaniu účinných postupov šetrných ku klíme.

„Úloha EÚ pri zmierňovaní zmeny klímy v poľnohospodárskom odvetví je kľúčová, pretože EÚ stanovuje environmentálne normy a spolufinancuje väčšinu poľnohospodárskych výdavkov členských štátov“, povedal Viorel Ștefan, člen Európskeho dvora audítorov zodpovedný za túto správu. „Očakávame, že naše zistenia budú užitočné v kontexte cieľa EÚ dosiahnuť do roku 2050 klimatickú neutralitu. Nová spoločná poľnohospodárska politika by sa mala viac zameriavať na znižovanie emisií z poľnohospodárstva a mala by byť zodpovednejšia a transparentnejšia, pokiaľ ide o jej prínos k zmierneniu zmeny klímy“.

Audítori preskúmali, či sa z SPP v období 2014 – 2020 podporili postupy na zmiernenie zmeny klímy, ktoré majú potenciál znížiť emisie skleníkových plynov z troch hlavných zdrojov: hospodárske zvieratá, chemické hnojivá a maštalný hnoj a využívanie pôdy (orná pôda a trávne porasty). Takisto analyzovali, či SPP v období 2014 – 2020 lepšie stimulovala zavádzanie účinných zmierňujúcich postupov ako v období 2007 – 2013.

Emisie z hospodárskych zvierat predstavujú približne polovicu emisií z poľnohospodárstva; od roku 2010 neklesli. Tieto emisie priamo súvisia s veľkosťou stád hospodárskych zvierat a dve tretiny z nich pochádzajú z hovädzieho dobytku. Podiel emisií pripísateľných hospodárskym zvieratám sa

Účelom tejto tlačovej správy je prezentovať hlavné body osobitnej správy Európskeho dvora audítorov. Úplné znenie správy je uverejnené na webovom sídle eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

ešte viac zvýši, ak sa zohľadnia emisie z výroby krmív (vrátane dovozu). SPP sa však nesnaží obmedzovať počet hospodárskych zvierat ani neposkytuje stimuly na ich znížovanie. Trhové opatrenia SPP zahŕňajú podporu živočíšnych produktov, ktorých spotreba sa od roku 2014 neznižila; prispieva to skôr k udržaniu emisií skleníkových plynov než k ich zníženiu.

Emisie z chemických hnojív a maštalného hnoja, ktoré tvoria takmer tretinu emisií z poľnohospodárstva, sa od roku 2010 do roku 2018 zvýšili. Z SPP sa podporujú postupy, ktoré môžu viesť k zníženiu používania hnojív, ako je ekologické poľnohospodárstvo a zrnové strukoviny. Podľa audítorov však vplyv týchto postupov na emisie skleníkových plynov nie je jasný. A naopak postupy, ktoré sú preukázateľne účinnejšie, ako sú metódy presného poľnohospodárstva, pri ktorých používanie hnojív zodpovedá potrebám plodín, dostali málo finančných prostriedkov.

Z SPP sa podporujú postupy, ktoré nie sú šetrné ku klíme, napríklad prostredníctvom platieb poľnohospodárom, ktorí pestujú na odvodnených rašeliniskách, ktoré predstavujú menej než 2 % poľnohospodárskej pôdy v EÚ, ale produkujú 20 % skleníkových plynov z poľnohospodárstva v EÚ. Fondy rozvoja vidieka sa mohli použiť na obnovu týchto rašelinísk, ale len zriedka sa tak stalo. Podpora opatrení na sekvenciu uhlíka, ako je zalesňovanie, agrolesníctvo a konverzia ornej pôdy na trvalé trávnaté porasty sa v rámci SPP nezvýšila v porovnaní s obdobím 2007 – 2013. Podľa právnych predpisov EÚ sa v súčasnosti na emisie skleníkových plynov z poľnohospodárstva nevzťahuje zásada „znečisťovateľ platí“.

A napokon, audítori poznamenávajú, že pravidlá krížového plnenia a opatrenia na rozvoj vidieka priniesli len malé zmeny v porovnaní s predchádzajúcim obdobím, a to napriek väčším ambíciám EÚ v oblasti klímy. Hoci režim ekologizácie mal viesť k posilneniu environmentálnej výkonnosti SPP, nedokázal motivovať poľnohospodárov k prijímaniu účinných opatrení na zmiernenie zmeny klímy a jeho vplyv na klímu je len okrajový.

Základné informácie

Potravinárska výroba je zodpovedná za približne 26 % celosvetových emisií skleníkových plynov a poľnohospodárstvo – konkrétne sektor chovu hospodárskych zvierat – je zodpovedný za väčšinu týchto emisií.

O spoločnej poľnohospodárskej politike EÚ na roky 2021 – 2027, ktorá bude zahŕňať financovanie vo výške približne 387 mld. EUR, sa v súčasnosti rokuje na úrovni EÚ. Po schválení nových pravidiel ich členské štáty budú vykonávať prostredníctvom „strategických plánov SPP“ navrhnutých na vnútroštátnej úrovni a monitorovaných Európskou komisiou. Podľa súčasných pravidiel každý členský štát rozhoduje o tom, či jeho poľnohospodárske odvetvie prispeje k zníženiu emisií z poľnohospodárstva.

Osobitná správa č. 16/2021: *Spoločná poľnohospodárska politika a klíma – Polovica výdavkov EÚ v oblasti klímy vyčlenených na poľnohospodárstvo, ale emisie z poľnohospodárskych podnikov neklesajú* je dostupná na webovom sídle EDA (eca.europa.eu).

Kontakt pre tlač

Tlačové oddelenie EDA: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu - Mobil: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu - Mobil: (+352) 691 551 502